

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény

Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése ide küldendők az előfizetési díjak. nyiltterek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számítottak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések elfogadtatnak:

Budapest: Goldberger A. V. és
Eckstein B. hird. irod. Bécsben:
Schalek H. Dukes M., Oppelk A.,
Daube G. L. és társánál és Herndl.
Brünnen: Stern M.

Nyilttér petitsora 10 kr.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Polgári leányiskola.

Hogy hazánkban a leánynevelés még néhány évtizeddel ezelőtt is elhagyott állapotban volt, bizonyítja azon körülmény, hogy középkori leányiskolánk alig volt, és a mi volt is egyes nagyobb központokban, többnyire idegen nyelv, idegen szellem szolgálatában állott. Az utóbbi években ezen a téren is öröndetes haladás történt. A népoktatás ezen fontosságát ma már nemcsak nagyobb központokban, de kisebb vidéki városokban is úgy a magas kormány, valamint a vagyonosabb községek és a különböző vallásfelekezetek dícséretreméltó buzgósággal felkarolták és polgári leányiskolák felállításával a régóta parlagon heverő talaj megmunkálását az ügy fontosságához méltó buzgósággal megkezdették.

Községünkben is három éve, hogy az áll. polg. leányiskola működését megkezdette, és csak az imént lefolyt iskolaévben nyírt betetőzést a negyedik osztály felállításával. De az a lelkesedés, mely megnyitása alkalmával városzerte nyilatkozott, fájdalom, lohadó félben van.

Leányaink, különösen a szorosabb értelemben vett polgári osztály leányai alig, vagy éppen nem látogatják az intézetet, pedig az intézet rövid fennállása óta is, zajtalanul bár, de lankadást nem ismerő buzgósággal törekszik, hogy ezeket nemcsak a szükséges és hasznos ismeretekre, de a tiszta vallásos érzületre és igaz honszeretetre megtanítsa.

De sajnos, sok szülő van még, kik alig méltányolják ezt, kik azzal állítják magokat, hogy leányaiknak az elemi ismeretek eleget, és éppen ezért a negyedik osztály elvégzése után kifogják az iskolából.

Ez nagyon léves felfogás, mert egy szülő sincs, ki a jövőbe láthatna, kinek homlokára volna írva, hogy leánya az életben minő viszonyok, minő körülmények közé juthat.

Korunk ma már a nőnél sem elégszik meg az elemi ismeretekkel, a nőnél is megköveteli, hogy úgy értelmileg mint szellemileg egy színvonalon álljon férjével. Megköveteli, hogy műveltség, eszme, gondolat, társalgás sat. tekintetében is férjéhez felemelkedni tudjon, mert csak egy művelt lelkű nő társaságában találhat enyhülést és újabb erőt az élet fáradságainak elviselésére.

Ehhez járul még az, hogy a nő anyja is, ki egyuttal első nevelője gyermekeinek, tehát nemcsak társadalmi műveltségre és ismeretekre, de a nevelés alapfogalmainra is szüksége van bármily állásu legyen is. Hány élet pusztul el az anyai tudatlanság miatt! A háztartás okos és takarékos vezetése sem utolsó kötelessége a nőnek. Itt is olyan ismeretekre van szüksége, mikre az előző évtizedek patriarchális háziasszonyának nem volt szüksége, de a melyeket a jelen vagy plane a jövőkor képzett háziasszonya nem nélkülözhet. Mindezek elsajátításához az alapot, a műveltséget csakis az iskola adhatja meg. Azért a szülők csak saját gyermekeik jól felfogott érdekében cselekszenek, ha is-

kolaköteles gyermekeiket a negyedik elemi osztály elvégzése után elküldik a polgári leányiskolába, mert itt szereshetik meg azon erkölcsi kincseket, szellemi fegyvereket, miknek az életben egykor nagy hasznát vehetik. Erkölcsi kincsek, szellemi fegyverek sohasem feleslegesek és még soha senkinek ártalmára nem voltak.

A csáktornyai polg. leányiskolában a tandíj is a lehető legmérsékeltebb; de ha a szegényebb sorsú szülő még ezt sem volna képes fizetni, a magas kormány ezt is engedeli, csak hogy az iskolát a szerényebb anyagi viszonyok között levő családoknak is hozzáférhetővé tegye. A tankönyvek és taneszközök is úgy vannak összeállítva, hogy áruk a legmérsékeltebb.

Intézetünk egyik legfőbb célja tehát az, hogy a közép polgári osztály gyermekeinek lehetőleg megkönnyítse a szellemi és erkölcsi kincsek megszerzését, hogy belőlök ez által értelmes háziasszonyokat, vallásos és szigorú erkölcsi anyákat és igazi magyar honleányokat nevelhessen a hazának!

P. M.

Balatoni-Muzeum-Egyesület.

Még a múlt év nyarán történt, hogy a Balatoni-Muzeum ügye iránt érdeklődő 21 lelkes férfi a nevezett intézmény megteremtése szempontjából a keszthelyi városház nagytérmeben népes értekezletet hívott össze,

T Á R C Z A.

Törmelékek.

I.

REMÉNY.

A szürke felhők óriás csoportja
Egy pillanatra szerteszét szakadt,
S a kék egen vidáman mosolyogva
Egy napsgár, mint tűz végig szaladt.
A felhőrojtók fényben tündököltek,
Minden piros volt, égő szinarany.
Bíborzománczokkal vonta át a földet
— És mint a perez, úgy tűnt el nyomtalan.

II.

A F O L T.

Fehér selyemből, ha reá hullt,
Sohsem mossák ki a sarat.
Ha örökké is tisztogatják,
A folt örökké folt marad.
Elsimíthatják szerteszéjjel,
Hiába! . . . ha már mit sem ér.
Sohsem lesz többé, úgy mint régen:
Vakító tiszta, hófehér.

Pásztor Árpád.

Kiváncsiságból.

(Vége.)

Egy este azután egy kisebb számú, tisztékből álló társaság egyik daliás tagja, oly konzekventen gukkirozta Elzát, kinek erőnyessége ezalatt már közismeretű lett s annál jobban feleségizta mindenkiné az érdeklődését, hogy ez észrevette őt. S a hadnagyoeska úgy találta, hogy tüzes pillantást már a láteső dupla lencsei sem fogták fel, mert találkoztak Elzáéival.

Mikor másnap Elza az öltözőbe jött, már ott várta Helfy Gida huszárhadnagy levele. Szinte izgatottan bontotta fel, mert sejtette, hogy tőle való. S mit gondolnak: mit kért hadnagy uram abban a levélben? Semmi egyebet, mint azt, hogy Elza előadás után az ő társaságában vacsoráljon. A leány határozatlan volt. Féktenel vágya egyre űzte, de azért mégis félt Bélától. Egy pillanatra aggódva gondolt arra, hogy egy idegen férfiú társaságában lesz, egészen egyedül. De nevétséges. Erős lesznek gondolta magában. Meg fogja mondani Helfy Gézának, hogy eddig s ne tovább. Hisz alapjában véve az egész ártatlan mulatság lesz, s ha Béla mégis ellenezné, akkor akarata ellenére is elfogadja a meghívást, melynek öntudatos módja még fokozta vágyát.

S Béla eljött, ellenezte, de az mit sem használt. Tudjuk, hogy mikor a hordár másodsor visszajött, megkapta az üzenetet, mely csak egyetlen igen szöcskéből állott.

*

Az előadásnak vége. A közönség tódul a kijáratok felé, hogy az élvezet után haza térjen, vagy pedig a megkezdett mulatozást folytassa.

Egy negyed óra múlva a földszinti kávéház és az étterem telve voltak zajos, jókedvű társaságokkal, s mialatt ezeknek mulatozása egyre hangosabb lett, Béla még mindig Elzát várta a hátulsó kapun. Már majd egy félórát vár, s a leány még mindig nem jött. A szegény fiúnak, hogy összeszorult a szíve ha elképzelte, hogy Elza talán mégis engedett a meghívásnak. De hiszen ez lehetetlen. S ha mégis úgy volna, akkor ez a leány el van vesztve menthetetlenül.

Mikor már belátta hogy hiába vár: elindult szíve marczangoló kinyájával, hogy felkeresse Elzát, s ha másképp nem: erővel vigye el magával. De előbb haza ment s magához vett egy fénylő kis csike kis szerszámot. Hátha ennek is dolga akad, ha másra nem, hát arra is jó lesz, hogy az ő szenvedéseinek vessen véget.

Legelőször is a kávéházba ment, hátha itt sikerül megtudnia, hogy kivel és hol van Elza. S ezt valóban nem volt nehéz megtudnia. Mint a futótűz, úgy terjedt el, hogy Elza ma végre beleegyezett abba, hogy valakivel »en deux« vacsoráljon, még pedig egy »chambre séparéeban.« Szinte esemény számba ment ez s mindenki csak erről beszélt.

Bélának keresztül nyíllallott szívében amit hallott. Lehetetlen az ő Elzája, egy idegen férfiú társaságában. Felrohant az emeletre, hol a »chambre

a mely a Balaton-Muzeum-Egyesület megalakulását kimondta. Ez az alakuló-ülés 12 tagu végrehajtó bizottságot delegált azon megbízással, hogy az alapszabály tervezetet dolgozza ki s a taggyűlést indítsa meg s az első rendes közgyűlést annak idején hívja össze. A bizottság — élén dr. Lovassy Sándor gazd. tanintézetű tanárral és Csák Árpád szolgabíróval, mint a Balaton-Muzeum lelkes apostolaival — az előmunkálatok befejezése után az első rendes közgyűlést f. hó 8-ra hívta össze.

A közgyűlésen, a mely a keszthelyi városház nagyertermében folyt le, igen nagy számu tag és vendég vett részt. Először dr. Lovassy Sándor, mint a végr. bizottság elnöke számolt be a feladatát immár befejezve végrehajtó bizottság működéséről, bemutatva az alapszabály tervezetét s jelentette, hogy a még be nem fejezett taggyűjtés eredménye már negyedszáz tagot mutat föl, közöttük 50 alapító tagot. A tagok sorában főuraink és főpapjaink neveivel is találkozunk. A taggyűjtés körül az érdem osztlánrésze Csák Árpád szolgabíróé. Ezután a közgyűlés elnökéül dr. Lovassy Sándort, jegyzőjéül pedig Csák Árpádot választották meg.

Tárgyalás alá vette ezután a közgyűlés az alapszabály tervezetét, a melyet mint kellőképen átgondolt tervezetet egyhangul elfogadott s a záradékkal való ellátás majd kinyomatás s a tagoknak való megküldés céljából teendő intézkedés végett a megválasztandó igazgató választmányhoz utasította.

Következett ezután az egyesület tisztikarának és igazgató választmányának alapszabályszerű megválasztása a következők eredménytel: elnök lett dr. Lovassy Sándor, alelnök: Hencz Antal, titkár: Csák Árpád, pénztárnok: Lehmann Ferencz. Muzeumi szakvezetők: az archeologiai osztályban Csák Árpád, a természetrajzban dr. Vutskits György, a tájrajzban dr. Illés Ignác. Az alapszabályszerű 36 igazgató választmányi hely közül csak 29-et töltött be a közgyűlés, hogy a még folyó taggyűjtés alapján, körébe vonhassa a jövő évi pótválasztáskor mindazokat, akiket a létesítendő Muzeum érdekében szükségesnek vél. Igaz-

gató tagokká választottak: gróf Festetics Tassiló, gróf Széchenyi Imre, gróf Jankovich László, Tallian Béla, Bock Sándor, Bezeredy Lajos, dr. Burány Gergely, dr. Csanády Gusztáv, Barnay Kálmán, dr. Dezsényi Árpád, Grünhut Fülöp, Gyömörey Gáspár, Györfly Endre, Hertelendy Ferencz, Hoffman Soma, Huszár Károly, Imrik János, Kránitz Kálmán, Lénárd Ernő, Nagy István, Oltya Guidó, dr. Óváry Ferencz, Ramprecht Antal, Reischl Imre, Schreiner János, dr. Schwarcz Zsigmond, dr. Szukits Nándor, Takách Imre és Ullmann Venzel.

Viharos élvezést eredményezett az indítványok során Csák Árpád azon kijelentése, hogy a Balatonvidéken évek óta folytatott archeologiai ásatásainak immár nem csekély eredményét az emelendő muzeum oltárára teszi, a mivel annyira elővitte az intézmény ügyét, hogy az bár egyelőre ideiglenes helyiségben, a jövő tavaszra már a nagyközönség számára megnyitható lesz.

Ugyancsak éljenzéssel fogadta a közgyűlés dr. Illés Ignácnak azt a bejelentését, hogy a keszthelyi csónakázó-egyesület 150 koronával az alapító tagok közé lép.

Miután elnök jelezte hogy a Muzeum ügyében egy a muzeumnak országos bizottsága, mint más magas tényezők erkölcsi és anyagi támogatást helyeztek kilátásba s egy a minden oldalról tapasztalt érdeklődés alapján, az ügy nemcsak ideális eszme, de a megvalósulás stádiumában levő kulturális intézménye a Balatonvidéknek, Keszthely városának, a melyhez a további érdeklődést kérve a közgyűlést berekesztette.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Egyházi kinevezések.** Czirkvencsics Ede benkoveczyi illetőségű ujonnan felszentelt lelkész Rácsára (Horvátország) rendeltetett ki káplánnak. — A katori, üresedésben levő plébánosi állásra pedig Kadia Imre gyelekovcezi (Horvátország) káplán nevezetett ki.

— **Hivatalos vizsgálat.** Hány István dr. megyei főorvos m. héten megvizsgálta a helybeli gyógyszerért s ott mindent a legnagyobb rendben talált.

— Hadnagy uram egy szót sem szólt, csak idegesen pödörgette bajuszát; mikor aztán elcsendesült minden, behívtá a pinczért, fizetett s azt mondta Elzának: »Menjünk.« Ez utána sem tudta hogy mit tesz és szótlanul engedelmeskedett.

A hadnagy karjába fűzte a halovány, reszkető leány karját s mentek le a kapuhoz, hol már várakozott rájuk Helfy Gida kocsija.

Besegítette a leányt a kocsiba s a kocsinak pedig oda szólt:

Hajts a lakásomra.

Másnap telve voltak az újságok a mulatóban történt drámaival, melynek persee nem a szegény fiú, hanem Elza lett a hősnője.

A direktor ur pedig vigan dörzsölgette kezét, mikor este az orpheum színültig megtelt s mindenki feszülten várta Elza fellépését.

Jó kis reklám volt ez az egyetlen lövés. A kulcsák mögül, az öltözőkben pedig irigy mosolylyal mondogatták egymásnak a leányok:

— »Hja, Elzának a szerencséje meg van alapítva.«

S. Szirmai Zsigmond,

— **Esküvő.** Pulay Jákó csáktornyai születésű jelenleg budapesti lakos f. hó 14-én esküdtől örök hűséget a pécsi izr. imaházban Mandelbaum József pécsi lakos kedves leányának Ida kisasszonynak.

— **Értesítés.** Ő Felsége a király születésnapján f. hó 18-án a helybeli izr. imaházban ünnepi istentiszteletet s magyar szent beszéd lesz 10 órakor.

— **Krasovecz Ignác dr.** egészségügyi tanácsos és járási orvos Karlsbadból hazakereszt s orvosi működését ismét megkezdte.

— **Megbízás.** Simon Lajos táblabíró a csáktornyai járásbírószág vezetője 6 heti szabadságot kapván, ezen időtartam alatt Kolarics Mihály kir. aljárásbíró bízott meg a helybeli járásbírószág vezetésével.

— **Kinevezés.** Puder József ujonnan felszentelt lelkész, ki ez évben végezte a kolozsvári egyetemen tanulmányait s két hét előtt Szeleneczen tartotta első miséjét, Mármaros-Szigetre gimnáziumi tanárrá nevezetett ki.

— **Névmagyarosítás.** Spiegel Henrik mura-csányi lakos családnevét belügyminiszeri engedéllyel Szerb-re változtatta.

— **Kinevezés.** A vall. és közoktatásügyi miniszter ur Rádl Lajos okleveles tanítót, a csáktornyai áll. tanítóképző intézet volt növendékét, kit a földmívelésügyi miniszter ur az algyógyi földm. iskolához 2 évig tartó gazdasági tanfolyamra küldött, a bavanistai áll. gazdasági ismétlő iskolához rendes gazdasági szaktanítónév nevezte ki.

— **Mura-Viden** ma egy hete Rodig István tanítójelöltet egyhangulag h. tanítónév megválasztották.

— **Tanító a gazdasági szaktanfolyamon.** Danitz Sándor stridói tanító a f. évi aug. 1-től 30-ig tartó gazdasági tanfolyamra a pápai földmívelési iskolába felvételt.

— **Esküvő.** Stern Mór nagygoriczai (Horvorsz.) arany- és ezüstműves f. hó 18-án esküszik örök hűséget a helybeli izr. imaházban Dörner Ádám helybeli lakos kedves leányának Bertha kisasszonynak.

— **Uj theologiai tanár.** Lapunk tudósítója tévedésből mult számunkban arról értesített bennünket, hogy Marczius nevű muraközi lelkész Zágrába theologiai tanárrá nevezetett ki. A tévedés névcsereből származik, amennyiben zágrábi theologiai tanárrá dr. Loncsarics József miksavári illetőségű felszentelt lelkész nevezetett ki.

— **Eljegyzés.** Fekete Géza Mura-Szent-Kereszteni működő áll. isk. tanító eljegyezte Némethy Ilona okl. tanítónőt Szécsi-Szigetről.

— **Jutalmazás.** Kajsza Ferencz mura-szerdahelyi csendőrszervező a m. kir. honvédelmi miniszterium részéről 15 frt jutalomban részesült.

— **Meghívó.** A »Zalamegyei Ált. Tanítótestület« ez évi rendes közgyűléseit aug. 25-én d. e. 9 órakor tartja Balaton-Füreden a gyűjtemben a következő tárgysorozattal: 1.) A gazdasági tanfolyamokról» szabad előadást tart Békefi Elek zala-koppányi igazgató-tanító. 2.) »Az állami szakfelügyeletről« felolvas Altmann Mór nagykanizsai polg. isk. tanító. 3.) »A néptanítók egységes képzéséről« szabad előadás Brauner Lajos hodosáni áll. isk. ig. tanítótól. 4.) »A szocializmus és a védegyelet« felolvas Poredus Antal nagykanizsai népisk. tanítótól. 5.) Folyó ügyek. 6.) Indítványok. A közgyűlést megelőző zárt értekezlet ugyancsak e hó 24-én ugyanott fog megtartatni. A kik kedvezményes elszállásolásra igényt tartanak és az aug. 25-ki

separék» vannak. A folyosón ödöngő pinczérsereg egy látszik már el volt készítve Béla esetleges jövetelére s így amint meglátták, elállták útját. E perczen poharak csengése és vidám csengő kacaj hallatszott ki az egyik szobából. — Ez Elza nevése volt. Nem bírta magát tovább tűrtöztetni s oda rohant az ajtóhoz s a pinczérsereg nagy rémületére elkezdte kegyetlenül döngetni.

— Ki merészel itt alkalmatlankodni? kérdé egy dörgő férfihang.

— Rád Béla vagyok és Elza kisasszonyt keresem.

— Kotródjék innen, Elza kisasszony nem megy ki.

— Bélának a vére megfagyott ereiben; hát Elza, az ő Elzája nem szól egy szót sem? Hát benn marad, nem jön ki?

Egyszerre elsötétült körülötte minden, jobb keze beletévedt oldalszébebe s ott megtalálta a megváltót. Kivette a kis szerszámot s egy szó, egy hang nélkül föbe lőtte magát.

A pinczérsereg rémülten futott össze a lövés hallatára a kávéházból a vendéglőből, s elősietett mindenki és a hallatlan dolgot mindenféleképpen kommentálták. Azután előjött az orvos, megnézte, megtapogatta szívét s csak annyit mondott: »vége van.« — Jönnek a mentők s elviszik az öngyilkost.

Odabenn a leány halotthaloványan ül. Emésztő bánt fogta el egyszerre, s oly végtelen, végtelen űrt látott maga előtt.

társaságban részt óhajtanak venni, szíveskedjenek ezt Kanovics György ural, az Erzsébet szerzetesház igazgatójával augusztus hó 20-ig tudatni. A kik Siófoktól Balatonfüredig gőzhajón szándékoznak utazni, szíveskedjenek tagsági igazolványért Szalay Sándor úr megyei tanfelügyelői elnökhöz Nagykanizsára fordulni, mely igazolvány felmutatása mellett aug. 23-tól 26-ig II. osztályú menetjeggyel az I. osztályon utazhatnak oda és vissza. Ezen igazolvány (esetleg a hivatalos meghívó) felmutatása mellett a déli-vasút vonalán is 33%-os díjmérsékléssel (Siófokig szóló II. osztályú jeggyel a III. osztályban oda és vissza, I. oszt. jeggyel a II. osztályban oda és vissza) utazhatnak, oda aug. 21-től 24-ig, vissza 25-től 28-ig a résztvenni akaró t. kartársak. Ezen közgyűlésre a »Muraközi Tanítókör« tagjait és a tanítást-ügy barátait a központ nevén tiszteletteljesen meghívom. — Csáktornán, 1898. aug. 12. — Mencesy Károly h. elnök.

— **Esküvő.** Drenyovszky Mihály, a Varasdon állomásozó 10. honvédszázárezred főállatorvosa f. hó 10-én d. u. 5 órakor esküdt öök hűséget Magyar Katalin urhölgynek, a kanizsai ág. ev. hitv. templomban miután már előzőleg az ottani anyakönyvi hivatalban a polgári kötés eszközöltetett.

— **Helyettesítés.** Oesterreicher Jenő a domborui községi és trachoma-orvos elhalálozása folytán megüresedett orvosi állás teendőinek elvégzésével, mint helyettes, dr. Fuchs Mór bízott meg.

— **Hymen.** Banelly Vilmos perlaki kereskedő f. évi augusztus hó 17-én tartja esküvőjét Szombathelyen Barcs Irén kisaszonynyal.

— **Sárközy Sándor** zenekara külföldi körutjáról visszatérve ma vasárnap a Zrínyi szállodában tartja első zeneestélyét, melyre a t. közönség szíves látogatását kéri.

— **Gyanus halálozás.** Bujánics János dráva-szék-iváni lakos 17 éves leánya Ágnes a m. hónapban fejfájásról kezdett panaszkodni. Míg atyja gyógyszerért ment a patikába, addig a leány anyja egy kuruzsolással foglalkozó nőtől kért tanácsot, a ki adott is neki porokat, de az annyira nem használt a leánynak, hogy mire atyja haza jött, már kiszenvedett. A leányt el is temették, de a faluban néhány nap múlva már mérgezésről kezdtek beszélni s végre is jelentést tettek a helybeli kir. jbiróságnak, mely elrendelte a holttest felboncolását. A boncolást f. hó 8-án ejtették meg Szigethy Károly dr. törvényszéki orvos a nagy-kanizsai törvényszék kiküldöttje, Szeghő Hugó helybeli kir. aljárásbíró s Himfy Lajos járásbírósi aljegyző jelenlétében. A vizsgálatot folytatják.

— **Tűzvész.** F. hó 9-én déli 1 órakor tűz ütött ki Nagyfalun, mely rövid idő alatt 2 házat s 18 gazdasági épületet hamvasztott el. A helyszínen először a csáktornyai önk. tűzoltók jelentek meg, őket követték a szomszéd falvak tűzoltóságai s így sikerült egyesült erővel a tüzet fél 3 óra felé lokalizálni s a nagyobb bajnak elejét venni. A kár 4200 frt, ebből biztosítva volt 1500 frt.

— **Lopás.** Wollák Rezső helybeli ügyvéd pénztárából f. hó 9-én éjjel 115 frtot loptak el. A helybeli csendőrség a nyomozást megindította, de ez mindeddig nem vezetett eredményre.

— **A nem engedélyezhető szerencsejátékok.** A belügyminiszter a nem engedélyezhető szerencsejátékok tárgyában a következő általános rendeletet bocsátotta ki az

összes törvényhatóságokhoz: »Több törvényhatóságtól beérkezett jelentésekből meggyőződés szerzetelven arról, hogy egyes mutatványosok a belügyminisztériumtól nyert mutatványi engedélyekkel visszaélve, országos és helyi vásárokon, valamint korecsmai, kávéházi s egyéb ily nyilvános helyiségekben oly szerencsejátékokat üznek, amelyek a szegényebb sorsu, tudatlan nép kizsákmányolására irányulnak, értesitem a törvényhatóságokat, hogy alább felsorolt játékokra engedély egyáltalán nem fog kiadtni. Ezen szerencsejátékok e következők: 1. báb (hordozható) tekebáb; 2. baba, szinesbaba, (ide nem értve az u. n. »Paprika Jancsi« előadásokat); 3. golyó, szines golyó; 4. monaco; 5. mariandli; 6. birbics; 7. czéldobás, kör, vagy karika; 8. szín (Farbenspiele), számozott szín, lemez czéldobás és egyáltalán minden olyan játék, melynél valamely nyereménnyel való kiadás helyezésével keltetik fel a közönségben a játékszenvedély. Felhívom ennél fogva a törvényhatóságokat, hogy jelen rendeletet a legkiterjedtebb módon közhírré téve, a jövőben hozzáérkező oly folymatványokat, melyekben a felsorolt játékok valamelyikére kérelmek engedély, hozzáam fel se terjessze, hanem az ilyenekért folyamodókat — jelen rendeletre való hivatkozással — kérelmükkel saját hatáskörében utasítsa el.

— **A tüdővész ellen.** A pénzügyminiszter a hatáskörébe tartozó hivataloknak rendeletet küldött, melyben meghagyja, hogy azokban a hivatalokban, melyek az ő fenntartása alatt állanak, az eddig használatban levő köpöládákat cseréljék ki olyan köpő csészékkel, melyekben víz van. — A belügyminiszter a tüdővész terjedésének megállítására czéljából kibocsátott legújabb rendelete így hangzik: »76453/98. b. m. sz. Valamennyi törvényhatóságnak. Tudomásomra jutott, hogy az ország számos részében még mindig uralkodik az a téves közfelfogás, hogy a tüdőgümőkórban szenvedő betegek a tehénistállókban kigőzölgésekkel tölt levegőjében gyógyulást találnak s e czélból az ily istállóban ország-szerte sok tüdőgümőkóros beteg fordul meg, sőt ott hosszabb időn keresztül tartózkodik. Tekintettel arra a körülményre, hogy az ilyen betegek által gondatlanul szerte kivetett köpet az istálló légkörének fertőzése által a tejgazdaságban alkalmazott embereket s a lakarmány fertőzése által az istállóban levő tejelő állatokat is betegekké, továbbá különösen az istállóban tartott edények szennyezése útján az onnan elhordott tejet és tejterméket fertőző képességuékké teszi, amint erre a körülményre már mult évi 49851. szám a. a tüdővész terjedésének korlátozása tárgyában kiadott körrendeletben rámutattam s tüdővész embereknél a tejgazdaságokban való alkalmazását eltiltottam; tekintettel tehát mindezekre, a tüdőbetegeknek a tehénistállókban való tartózkodását, azokban való alvását, mint a mi a tüdővész terjedését jelentékenyen elősegítheti, a közegészség szempontjából fölülte káros következményének s így meg nem enghetőnek kell tartanom s ezért föl hívom a törvényhatóságokat, hogy a mennyiben törvényhatósága területén e káros szokás még most is divatban volna, annak megakadályozására minden lehető elkövesse, a tüdőbetegeknek a tehénistállókban való kitiltását elrendelje s e rendelet végrehajtását saját hatáskörében szigorúan ellenőrizze.

— **Pályázat.** A posta- és távirtnál kezelési szolgálatra alkalmazandó és a XI. fidesi osztályban 500 frttól 700 frtig emel-

kedő évi fizetéssel, továbbá az 1893. évi IV. t. cz. által megállapított lakpénzilletményekkel javadalmazott posta- és távirtdarabok kiképzésére, f. é. szeptember hó 15-től kezdve, hat hónapra terjedő gyakorlati tanfolyamokat nyitok a következő posta- és távirtdaraboknál: 1. a budapesti posta- és távirtdarabok kerületében: Vácott és Zólyomban; 2. a kassai posta- és távirtdarabok kerületében: Iglón és Sátoralja Újhegyben; 3. a kolozsvári posta- és távirtdarabok kerületében: Brassóban és Maros-Vásárhelyen; 4. a nagyváradai posta- és távirtdarabok kerületében: Aradon és Debreczenben; 5. a pécsi posta- és távirtdarabok kerületében: Kaposvárt és Nagykanizsán; 6. a pozsonyi posta- és távirtdarabok kerületében: Nyitrán és Zsolnán; 7. a soproni posta- és távirtdarabok kerületében: Győrött és Szombathelyen; 8. a temesvári posta- és távirtdarabok kerületében: Szabadkán és Pancsován és végül 9. a zágrábi posta- és távirtdarabok kerületében: Eszéken. A tanfolyamra való felvétel részletes feltételei meg tudhatók a helybeli postahivatalban.

— **Prohászka Sándor jóhírnevű budapesti fogspezciálisa városunkba érkezett. Amidőn a foghiányban szenvedő közönségnek ez uton is tudtára adatik, hogy ez idő szerint felülmúlhatlan 7513. sz. a. nyert szápadlást szabadon hagyó találmányának bemutatása czéljából visszavonhatlanul 10 napot tölt városunkban.**

— **Szülők figyelmébe** ajánljuk Róser tanács nevelőintézetét (alapított 1853-ban). E kitűnő hírnék örvendő intézetében magában foglal 3 osztályú keresk. iskolát, mely teljesen egyenrangú a keresk. akadémiákkal, érettségi bizonyítványai az egyéves önkéntességre képesítnek és négy osztályú polgári iskolát. A tanulók kíváncsra az iskolával kapcsolatos nevelő-internátusba is felvételt. Bővebb értesítést szívesen küld Róser János igazgató Budapestben.

— **Irodalmi értesítő.** Bolanden Konrád ma ünnepli hetvenedik születése napját; ez alkalomból összes 1040 iven 68 kötetre terjedő szépirodalmi munkái magyar fordításban 70 frt helyett 5 frtért, egész váson diszkotékákban 85 frt helyett 12 frt 50 kr-ért küldetnek meg. — Megjelent: Dvorzák »Idézetek Tára« zsebkiadás, közel ezer szerzőtől több mint 4000 idézet, ára 2 frt, diszkotékában 2 frt 40 kr. Comp. Theol. Dogn. füze 60 kr., köve 1 frt. Comp. Hermeneut. Introductio 60 kr., köve 1 frt. — Havi Füzetek kiadó hivatala, Budapest II. Donáti-u. 3.

Mindazon nemeslelkű ismerőseink és jóbarátaink, a kik felejthetetlen emlékü, drága Jenő gyermekünk halála alkalmából sajnó szívünk enyhítésére részvétüknek kifejezést adtak, és a szomorú végítélettel telen megjeleni szívesek voltak — fogadják leghalásabb köszönetünket.

Id. Vrancsics Károly és családja.

Felelős szerkesztő: MARGITAI JÓZSEF
Segéd-szerkesztő: ZRINYI KÁROLY.
Kiadó és lap tulajdonos: FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).

Sve pošiljke se tiču zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime **Margitai Jožefa** urednika vu Čakovcu.

Izdateljstvo:

Knjižara Fischel Filipova kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na hrvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: vu svako nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto 4 frt
Na pol leta 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovečke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«. i. t. d.

Ognji.

Vezda, kad već skorom po celim našem orsagu je ljudstvo pospravilo svoga žitka, vezda, kad već ljudstvo v svoje stanje počne spravljati za zimu, dohadja i skušava nesreća stanje i žitka. Nesreća, koja stane zveksinom poleg nepazljivosti i nemarljivosti. Vnogi glasi dohadjaju z jedne i druge stranke orsaga, da po ognju koliko kviri se dohadjaju i kuliko dojdeju na bogčiju. Najveksna falinga je, da su i vezda još puno, koji neprevidiju onoga hasna, kojega bi mogli dostići s osiguranjem svojega blaga. Iz službene izkaze se vidi, da na leto do 20 million frtov vrednog blaga uništi ožen i na jednoga pogorelca poprično 590 frt kvara dojde.

Zmed takvih načinov nije moći dosta preporučiti asekuraciju proti ognju i vtemeljenje ognjogastva. Od strani vlade i zakonodavstva se i dosada već dosta učinilo, da svaka občina si špicalku pribavi. Nega takve občine, koja si špicalku nebi mogla pribaviti; par krajarov občinskoga dometka je dosta, da svaka občina našega orsaga se obskrbi špicalkom i s platnemi vedricami. Ako samo vu svaki občini 6 zvučenih ognjogascov ima, već ovi s pomoćju drugih ljudih moreju zapovedati ognju. Dakle najprije osiguranje, zatim pak urediti ognjogastvo je dužnost.

Ako pogledamo izkaze, budemo vidli kakve nesreće su se dogodile najzadnje dva tjedne:

Vadkert zvana občina je skorom čela zgorela. Pri jednim šlacunaru z nepoznatoga zroka se vužgalo smetište i poleg se petriol vužgal v lagvu. Veliki veter je plamna na susedni krov metnul i tak na jedni stranki 65 a na drugi pak 46 hiž zgorelo. Braniti je ne moći bilo. Jer, kad su pri jednim počeli braniti, već su druge 5—6 hiže v plamnu stale. Tak je od 111 gospodarov više na siromaštvo došlo. Menjša i vekšna živina je zveksinom zgorela.

V Bajnu je Bula Károlya štala i hiža zgorela. Štalu su deca vužgala. — V Kostyánu je 19. toga jedna štala zgorela. — V Zathuresu se vužgala hiža birova i 15 hiž i 20 škednjov je zgorelo. Od više stranih skup izišli ognjogasci s težkom mukom su mogli sastaviti ognja.

V határu Uj i Ó-Kécske su već navadni ognji. Prošli tjeden je više hiž i gospodarstvenih stanjah pogorelo. V kecskemetskim határu se pri jednim zemeljskim gazdi slama vužgala. Kvar je više stotine frtov. V kohári szent-lörincskim marofu se jeden kotec vužgal, ravno da su svinje hranili. Odmah su počeli gasiti, ali zato ipak više svinj je zgorelo, više su pak jake rane dobile. Csákova poleg Temesvár — občina je skorom čela zgorela. Kraljevskoga suda stanje je čisto zgorelo. Samo pisma su mogli obraniti.

V Gerencsér občini je 50 škednjov zgorelo. Kvar je do 50 jezer forintov. Z toga jako malo bude povraćeno, jer zveksinom nikaj nije bilo asekulirano.

Trauttenberg báronu v Arki pusti je 1200 križov ječmena, 120 križov zobi zgorelo. Gasiti je ne moći bilo, jer voda je jako zmenjkala.

V O-Becsi je do 200 gazdah ves žitek zgorel. Zvun varaša su nosili žitka, da tak skupa njim faleše dojde mlatiti. Po čeloj okolici je ta navada, jer slamatoga žitka v dvore voziti zaradi ognja je prepovedano. Poleg toga su mnogo stoge složili skupa i gusto. Ni je to falinga da morebiti nega mesta, nego to, da gusto mečeju stoge, i poleg toga, ako na jednim mestu zide ožen, onda sve pogori.

Prošli tjeden se pri Kellner David gazdi v Hajdu-Dorogu vužgal z nepoznatoga zroka jeden križ pšenice i čeli skup spravljani plod je zgorel. Četiri jezer križov pšenice, sto vreć pšenice i mašina za mlatenje je zgorelo. Kvar je 5750 frtov.

Od grmljavice.

Čuda ljudi misliju, da duga (rodica) vodu vleče na se; a to ne stoji. Duga je nazad udaranje sunčenih trakov. Sunce zaszveti v takov oblak, v kojem je dežd i traki vu kaplchah deždja svakojačku farbu igraju. Za strélu pak držuju, da je to kamen, koj z neba doli opadne. Strela je ona moćna jakost, koja v oblaki blishti, sine z jednoga oblaka v drugoga. Strela je jedna velika iskra, koja s velikom jakostju doleti doli. Od toga, da z visoko i neizmerno brže leti,

Z A B A V A

O mazanju.

I. Kada je dobro mazati?

»Svakog drugog mieseca od 1-a do 10-a mazati!« — Ovak je stalo na starih željezničkih vagonih, u niemačkom jeziku pisano. To je posve u redu; jer kad bi se ova pazljivost zanemarila, mogle bi se osi zvruciti, a posljedica tomu bi mogla biti nepregledna nesreća, jer bi se pod vožnjom mogel vagon užgati, a kaj to znači, to more samo on povedati, koj je takov slučaj sam videl, kak se je to jednoč meni dogodilo. Željezni konj pred vagonu zapreženi, nije ravni tak riedkim mazanjem zadovoljan. On rad ždere masno. Njega je morati svaki dan i svaku uru mazati, za da se svaki i najmanji diel i falatčec tako umietne mašine, jedan oko drugoga lahko gible i obrača te se time svakomu nepotrebnomu trošenju jakosti predusretne.

A tko nije još na velikoj ladji tamo dole gledal, gde silna jakost »para« one ogromne puškaline u njihovih puskh gore

diže i dole pritiska, dader se čovjeku koža jezi, te onda silne kotače lopatami providjene obrača, koji opet vodu pluskaju i ladju najvećom brzinom po vodi tjeraju? On je sigurno moral i opaziti one raznovrstne uljene posudice, iz kojih na kotače ovog zmožnog stroja ulje podjedno kaplje.

Usljed toga me moji čitatelji budu shvatili, kad im velim, da po velikih fabrikah ima ljudih, kojim je jedina zadaća, da dan i noć samo kotače i puškaline u stroju mažu, zakaj se i mazači ili uljači zovu. Takov jedan je i moj teteć; ako ga gde tko sastane, neka ga barem popita.

Kaj valja na velikom, ono isto valja i na malom. Mazanje i tu svoju hasen pokazuje.

Foringaš maže svoja kola i k tomu vozi sobom baš u tu svrhu izdubljenju iz drveta škatulu za mast; jer on dobro zna, da koliko kolomaza potroši, toliko prišpara na jakosti, anda i na hrani. Da bi si to hoteli zapametiti seljaci, težak i delavci pri zidanju ili tesarskom dielu, čovjek nebi moral u svakom selu, na česti ili gde kuću zidju ili škednja tešu, poslušati one cvileće

i škripajuće glasove, od žedje umirajućih kotačkih dušah.

Anda mažite kotače vaših tovarnih i ručnih kolah, pak time čuvajte vaša i vašega blišnjega uha, kak takaj i to će tim učinjeno biti, da prigodom poslušanja takovog kolnog škripanja i cvilenja nebudu čovieka zoni obhadjati.

I to mi se dopada, ako u kući ključanice lahko idu i vrata kod otvaranja i zatvaranja neškriplu i necvile kak mali peseki, kad miesečinu vide. Ako gazdarica nemre na drugi način zeznati, kad joj je u noći muž domov došel, nego samo kroz popevku vrat, onda je i onak sve badava.

To je anda dobar i pravi gazda, koj kroz godinu više krat sa flašicom ulja i guskinim perom u ruki po kući sve na okolo projde i svaku ključanicu i med pante i vratne pete u ulje namočeno pero porine te se smiluje i vrtnim vratam i ostalomu gospodarskomu orudju, kojemu najme mazanje godi.

Ako ima dosta vriemena, može si i svoj žepni nož nauljiti, ili ženin i babičin kolovrat. Žene znadu biti za svaku učinjeno im ljubav zahvalne, a k tomu takovo jeftino

je tak žereča, da ona zemlja, gde nutri zleti, od vrućine se raztali; i jer vrućina dugo netrpi, opet se raztaljena zemlja prehladi i postane kak kamen. Poleg toga je nastala ta vera, da stréla je kamen. Takovu iskru i mimoremo napraviti i k tomu lahko.

Zememo jednu glažovnatu paličku u svilom omotanu ruku, i nju jedan čas suknom, i svilom v vuhim mestu ribamo. Vezda doteknemo s prstom paličku, i žnje jedna mala iskrica poča a vu prstu čini, tak kak da bi ga gdo s iglom vpičil. Osobito večer, ali kad je kmica, iskra bude se svetila. Ta iskrica ravno takvo svojstvo ima, kak ona vu oblaki.

Posle bliskanja čujemo grmljavicu. Dakle grmljavicu čujemo; sve ono kaj čujemo, se zove glas. Zemlju našu 70—80 kilometrov visoko zakriva zrak. Zraka, iliti lufta, nevidimo, nego ga samo poznamo. Kad se blisne, iskra s onim, da z jednoga oblaka v drugoga sine, stepe zraka. Ovo se glasi, i glas se širi po zraku. Ovo je grmljavica. Prvije vidimo bliskanje i onda čujemo grmljavicu. Zakaj je to tak?

Ako zdaleka gledamo kanona (štnka), iz kojega strélaju, budemo vidli, da kam prije poča žnjega plamen i samo za tem čujemo glas. Světlost se puno brže širi po zraku, kak glas. Zato vidimo prvije bliskati i zatem čujemo grmeti. Čim višeše stoji oblak v zraku, tem kesneše i slabeše čujemo grmeti, i čim nižeše stoji oblak, s tem fletneše i jakše sledi grmljavica bliskanje. Kad oblaki jako nisko stojiju, onda najprije pukne stréla doli. Jer naše telo i sve dugovanje vu vremenu grmljavice na se zeme munjevost. Čim je višeše koje dugovanje, naprimer drevje, s tem više munjevost zeme vu se; odkud? — iz zemlje. Za to je nevarno pod grmljavicom pod drvo stati.

Z onoga časa, koj med bliskavicu i grmljavicu prejde, moremo si zračunati, kak visoko stoji od nas oblak. Glas po zraku jednu secund minutu na 333 metrov daleko ide. Dakle, ako posle bliskanja za jednu secund minutu čujemo grmeti, onda je oblak na 333 metrov visoko od nas. Ako za 2—3, ili više sekund minut čujemo grmeti, onda tulikoput 333 metrov visoko je oblak, ku-

liko secund minut prejde med bliskanjem i grmljavicom.

Imamo sredstvo, s kojom se od stréle moremo braniti, i to je gromovod. To je jedan amerikanec Franklin Benjamin znašel.

Stoji pak ovo sredstvo z jednoguz željeznoga ruda i z vodila.

Rud strélu na se potegne, a vodilo pak ju vpela v zemlju. Poleg toga stréla nemre kvara vćiniti v stanju. Hrdžavo željezo ne vleče na se munjevost, zato kraja ruda pozlatiju. Vu vremenu grmljavice vodilo gromovoda nije smeti prijeti, jer ona munjevost fletno v nas skoči, i onda lahko mrtvi postanemo na onim mestu. Voda najbolje vleče munjevost na se. Za to poča stréla ruda vu vodu, i za to v polju jui gromovode v zidac.

Gromovod nije tak fal da bi si ga svaki siromak mogel pribaviti; ugo uf pos se v Boga, komu je v rukaj naše življenje i branimo se drugač, da nesreću od sebe odvremo.

Stréla najradje vu visoke stvari pukne. Za to kad grmi, nesmemo stati pod visoko drvo, ali v turnu zvoniiti. Zrak, ako vleče, sobom potegne strélu. V stanju nesmemo kurti, obloke, vrata odpreti, pri obloku, ali med vrati se zadržavati. Ako smo vuni, nesmemo bežati, ali tirati. Blizu čorle se nesmemo zadržavati.

More stréla tak dostiči človeka, da ga nezakole, nego samo zamami. Takvoga človeka moramo položiti na hrbet, glavu višeše složiti, opravu razkapčiti. Na glavu mu mrzle obloge metamo, telo ribamo, i ako nebi dihal, doklam doktor dojde, probajmo umjetao dihanje navesti. Ruke mu nad glavu gori zdignemo, i opet doli pustimo, tak, da nje k prsam stisnemo, i to opetujemo tak dugo, doklam nesrećni nepočne dihati. Kad k sebi dojde, damo julu, črnú kavu, ili vino.

M. F.

KAJ JE NOVOGA?

Imenuvanje pri svećeničtvu.

Vu Kotor imenuvan je za plebanuša gospodin Kadia István kapelan iz Gjelekovca, Czirkvencies Eduard novomješnik iz Benkovec imenuvan je za kapelana vu Raču.

Dr. Loncsarics József iz fare mikšavarske (macinske), medjimurski sin, imenuvan je za professora theologije (redovničke škole) vu Zagreb.

Iz Drava-Szent-Ivana,

Pišeuju nam, da je Bujanics Januša 17 let stara kčer Agneš zbetežala prošli mesec. Dok je otec po vračtvo išel vu opateku, mati je nekakvu žensku prosila, da joj kčer izvradi. Ova joj je i dala nekakve prahe, koje nikaj nisu hasnile. Devojka je predi vumrla, kak bi otec dimo došel. Vezda se iztraga vodi, jeli nije mosti devojka od gifa vumrla, kojega joj je ona žena dala.

Ogenj.

9-ga o. m. po poldan ob 1 vuri bil je oganj vu Nagyfa (Strah mesec). Zgorole su dve hiže i 18 gos od istvorenih stanjih. Došli su na mesto oganja i prišli čakovi čki ognjogosci, za tem oganj sci drugih bližnjih obćinah, koji su svi skupa do pol 3 vuri vgasnuli ognja. Kvar je 4200 frtov, osigurano je bilo do 1500 frtov.

Porobljenje v sumi.

Grozovita poroba se dogodila prešstni tjeden v Kaczorlak zvani šumi. Četiri ljudi su porobili Lendvai József poljodjelavca ženu iz Male-Kanizse. Žena je z sejma išla dimo-kaj je na Letini bil — kad se na putu srela s jednim kolmi. Sela si na kola i pripovedala je, da na sejmu prodala je kravu; prosila je ljudi, da bi ju v Šormáš pelali, gde za vožnju njim bude nekoliko liter vina platila. — Ljudi nisu ju v Šormáš peljali, nego po drugim putu su tirali do jedne od pravoga puta dosta dalko štoječe čarde. Ovdí su popili 4 litre. Žena je zlo čutila i zato se štela rešiti te ljudi. Ali oni su ju pograbili i odtirali s koli v šumu kaczorlaksu, gde su z skola nju doli potegnuli i v gošće odvele. Ovdí su njoj ruke i noge zvezali i sve žepe spraznili. Zatim pak mirno su dalje tirali. Lopovi su — kak se veli — iz Gelše bili. Redarstvo je vezda išće.

Za 20 krajevov jedno človeče življenje.

V Kolozsvaru su ove dane 5 dobre ftiče dotirali v železju v rešt. Svi 5 budeju

izkazanje pazljivosti i ljubavi mnogo više doprinaša k veselju i miru u obitelji nego li ako stari samo tmično gleda kakpo grizeči mesarski pes, a iz ustah mu se neposkizne niti jedna priazna rieč, nasmijal pak se nebi niti za celo selo.

Em zato nemora u svojem gospodstvu i oćińskoj moći nikaj popušćati u kući; ja dapače držim za shodno, da bude potag svoje ljubeznosti i strogi otac i šibom nešpara, ako najme ima dečka za sina, kojemu je nevaljanost glavna kriepost a lienost i pohadjanje krčmah sve znanje. Ako se onda takov nevaljanac svojom surovostju na ljudih ili na živini ogrieši, ili vodi bezsramne govore svojim neopraniim jezikom, ili je neposlušan i svojevuljan, ili dapače posegne onamo, kam nijenkaj metnul, ili najde, kaj nije nitko zgubil ili kupi još prije nego je trženo bilo, onda mu neka samo otac puna pleća namaže, ne pregusto, ali izdašno i čvrsto.

Takovo mazanje negda čudaćine dela, a k tomu je i za dobro duše vrlo hasnovito, baš tak hasnovito, kak vračtvo za tielo, koje bolestnomu liečnik prepíše, ili povoj preko pretrpnjene kosti, koja onda se liepo pod

njim skupzaraste. Žalibože ima dosta roditeljah, koji su duševno slepi te bi im bil ljubezni zveličitelj treba, koj bi im blatom oč namazal, za da bi pregledali, kak je to jednoč s nickim siromakom slepcem učinil. Takovi roditelji na drugoj dieci sve falinge vide, samo na svojem dietetu nevide nikakove. Kaj goder takovi nevaljanici hmanjice ili kvara učine, sve su drugi učinili, veli otac ili mati: »Ja neznam, tko je krivec, ali moj tu nije bil polag, to za sigurno znam!« On anda sam priznaje, da nezna tko je kriv, ali u svojoj duševnoj slepoti, svojega ipak bedasto zagovara, da tobož niti prisutan nije bil, a poslie se dozna, da baš on, kojega su roditelji toliko zagovarali i branili, da baš on je pri cielēm onem sramotnem i nevaljanem činu bil prvi vodja — prvi matador. U takovom slučaju bi ja bil za to, da se nuz nevaljanca sina i njegovi zagovoretilji poštnu namažu — naravski, ne perom u ulje namoćenim, nego...

Mazanje takaj hasni lastovitoj osobi i svemu kaj se na njoj i okolo nje nahadja.

Stari grki su uvijek prije pokazivanja svoja jakosti, koje je u tom sastojalo, da su se hrvajuć jedan drugoga nadvladali, tielo

si uljem namazali, za da im koža gibkija postane, kak to i danas mnoge gospe i frajlce čine, kad si ruke glycerinom mažu. Nadalje mažu si mlada gospoda lasi dišućim uljem, a drugi opet si zbiksaju svoje mustače, da im samo onek iz svake strane lica strašno van u zrak štrče, te je čine, da strašno ratoborno i junački izgledaju. Pošto pak mladji ljudi, koji još neimaju niti mustače niti bradu, za tim muževnim kinčom zdihavaju, idu, pak si za skupe novce kupuju mazilo za bradu i mustače rasti, ali naravski tim kupovanjem su onda baš do dna — namazani.

Ja držim, da je za ruke, noge, obraz, lasi i u obće za celo tielo najbolja čista voda, jer je čistija, zdravija i jeftinija nego svi oni lončeci sa raznimi masti i svi oni pakleci sa raznimi voski i biksi, a k tomu na najviše miestih nekošta baš niti pare; samo se čoviek šnjom mora čisto i temeljito prati, a ne kak Zmazanjko iz Smrdljivca, koj taj posel samo tri krat u godini obavlja, i to: k Vuzmu i Trojakom mrzлом, a k Božiću radi zime, toplom vodom.

Mazanje takaj mnogo hasni čizmam. Ono čini, da koža mehka postaje, zatim da

kaštiguvani, jer su človeka zaklali. V težački deli su bili pri jednim poljodelavcu, koj njim je — kak veliju — dužen bil svakomu 20 krajcarov. Peneze su potrebuvali od njega, ali poljodelavec je još ne imel volju nje zplatiti. Nato su se na njega zasipali i nesrečnoga človeka tak stukli, da je još on den vumrl. — Redarstvo je na fletnoma polovilo ove dobre mladence.

Kaštiguvani nadrljekar.

Okolo Torna je glasoviten bil Molnár (Sas) István kakti čudadoktor, koj je jako dobro znal zvrčati svako vtrgnjenje i zmeknost rukah ali nogah. Več 35 let je praktiziral prez toga, da bi nato diplomu dobil. Ali vezda se vlovil. Jedna ženska si je ruku vtrgla i dozvala k sebi toga doktora. On njoj je ruku složil i svezal. Ali ruka se počela osnjetličivati i tak je stvar pred sud došla. Ruku su morali odrezati. Molnára su obsudili na rešt i a 320 frt.

Prevejana kradnja.

V Zenti se dogodio ovaj slučaj. Tóth Petru se nikak ne štela dopasti letošnja žetva, jer je malo pšenice dobil. Tak si je mislil, da kaj mu menje zraslo, več nadomesti on to s ljudskim; sigurno, si nije premislil to: »Kaj nije tvoje, onomu »ne bantuj« je ime. Prvlje je samo službenicu pošiljal po noći, koja je na voze znosila dimo snopje. Potli pak — kad je videl, da manipulacija mu ide — foringaše si zel, koji su mu na voze dopeljali dimo pšenicu z ljudskih polja i kojim je on za svaki križ 30 krajcarov platil. Snopje su odmah s mašinom zmlatili, a zrnje pak drugi dan sprodali. Ali jedan foringaš je zgubil lanca i njega je drugi dan pokradjeni gazda našel. Tak dugo su iskali, dok se pravi vlovil. Tóth taj kradju i čelu stvar tak kaže, da je to z pomešanostjum se dogodilo. Ali kaj hasni, da svedoki i okolnosti proti njemu valuju.

Streljen dečec.

Nekoji dan je jednoga trgovca sin z Pešte otišal na vrabce strelat s puškom. Žnjim je bil otcovoga vincellere sin. Na

vodu nepropuša i duže traje. Ovo dielo međutim nek obavlja sluga ili dekla jer gazda, koj ima družinu, pak ipak sam taj posel obavlja, je vriedan izsmehivanja, a to mu nebi služilo na čast.

A sada hoću još o jednom mazanju govoriti, za koje bi sudil, da će se mojim vriednim čitateljem najbolje dopasti.

Ako se je najme netko kroz celi tje-den ili dapače miesec pošteno trudil i mučil, onda mu se more privuščiti, da si za tiesmu jakost i grlo jedno malo namaže. Ali pri tom se ima stanovita miera držati, jer baš u ovom slučaju je najnezdravija prekomernost mazanja! — Ako netko svoje grlo maže punokrat i prejako, onda ide sa zemljami i kućom, s kravom i teletom, kobilom i zdrebetom kak namazano... to sve scuri kroz grlo dole i na jedan krat je samo lump gotov.

Ovak ga onda ona luknja u vratu mentuje svega. Od vina, koje mu s vremenom biva preslabo, skoči na žganicu, a iz žganice u nevolju, sramotu i strašni konec, te to su onda posledice prevelikoga i pre-gustokratnog mazanja.

Je, je, mazanje je višekrat dobro i hasnovito, ali ne uvijek.

Em. Kollay.

jedenput z nenada se spružila puška i nabitek je odletel detetu v nogu. Dete se komaj dimo dovleklo, odkud su ga odmah v špital odpeljali.

Sektirom zatučen medved.

Med bošnjaki i vlahi se ni jedenput najde tak seguren človek, koj samo sekirom ide proti medvedu. Tak ne zdevnja Spiro Vazic zvani bošnjak je drva žagal v šumi, kad na jedenkrat pred njega se postavi jeden veliki medved. Bošnjak nije bil lēni, pak se mu i drugač ne dopal gost, zel je v ruke sekiru i na kratkoma je zatukel medveda prez toga, da bi mu mogel kaj vćiniti medved. V Bosniji velike premije plati vlada za takvoga zaklanoga medveda.

Žganična flaša.

Kálmán József poljodelavec s Čurgave je napit išel v jednu krému. Sel si je med gosti i pil je. Kad bi pak na splačanje došel red, poštrical se s krēmaram. Pijanec je besno jednu flašu pograbil, da krēmara žnjom v glavu vudri. Krēmara je s jednim rukum flašu pograbil, a s drugom pak nakla pošiknul pijanca. Kálmán se je prehitil na pod. Prvlje su mislili, da je zaspal, pak su mu mir dali; ali potli su ga zabadava budili — više se nije prebudil. Čonta lubanji mu je puknula i od toga je vumrl. Doktorsko paranje je konstatalo, da čonta od glave Kalmanove je komaj debleša bila, kak jedna karta.

Skočil je z rešta.

Beszianics Ferencz je v Fridau zaradi višefeke pokrade bil zaprt. Vezda je skočil odonud i po lendavski šumi i goricah se skrival. Ali zato niti vezda je ne imel mira. Svaki dan je tiral svoju meštiju: kradnju. Nu, ali redarstvo z Lendave ga je ove dane vlovilo.

Deca, koja v cirkvi kradeju.

Vnogo dēte je jako lakovno. Lakovnost je već puno dece betežno vćinilo i vnogo na grēh nagnulo. Tomu su naprije roditelji krivi, koja se nestaraju s detetom, prilike mu daju na lakovnost. Tak je bilo v Nagy-Szent-Miklósu, gde v grdi greh je potegnula lakovnost dvojku decu. Zeznali su, da v cirkveni škatulici su penezi, pak zato su svaki dan žnje zeli si nekaj. Greha toga su pak tak vćinili, da jer su ministrelali, po meši su se dali v cirkvu zapreti, opoldan pak, kad je zvonar došel zvonit, iz tiha su se vun potegnuli. Za peneze su si svakojačku štečljivost kupovali. Jer su jako trošili, po-legloga su zeznali, odkud dohadjaju ovi penezi.

Tri na jedenput.

Vu Miksavaru rodila je Navak Imőriova žena na jedenput tri decu, dve puče i jednoga dečka. Mati i deca su zdravi.

Seguren zajec.

Jeden jager s veszprēmvarmegjinske gospoče je pripoveda sledeči zanimljivi slučaj: Jedenput rano v protulelje sam odišel okolo po šumi pregledavat. Kad dojdem do jedne zemlje, na kojoj je buji hrz stal, vidim, da jeden veliki zajec maše s vuhmi; kad bliže stupim, pazapim, da v okrug beži i med tem jeden kavran gori zletava. Kaj to more biti? sam si mislil. Jeden čas sem čekal, kaj bude iz ove igre, ali na zadnje sem već videl, kaj bude. Kavrana strelim doli i odišel sem na mesto. Staroga zajca sam — sigurno — već ne videl, jer je odbežal, ali

sam našel tri male zajce. Poleg toga sem već sve znal. Kavran je te male zajce hotel vkrasti, a zajca pak jih je branila i branila bi je, ako predi-polli nebi vpešala. Poleg toga sam trem zajcom oslobodil življenje na kratko vrēme, ali v zimi već nebudemo poznali pardona.

Zatukel ga je kamen.

Iz Fiume telegrafiraju, da Ferkola Mihály težaka, kad je kamenje sekel z brega, jeden kamen zatukel. Pod jednim velikim kamenom je delal, kojega samo nekoji drobneši kameni su držali, da z 2 meter visoko doli neopadne. Ove male kamene je štel vkrej spriaviti, kad najedenkrat se kamen genul i težaka zdraznul. Smrt mu je v jednim hipu došla. Iztraga išče, koga terši odgovornost.

Učitelj.

Zöldi Mihály iz Fogaras, 8 let star sin je v luteransku školu hodil. Dete je jako razvuzdano bilo, pak zato ga je učitelj, kak svakoga drugoga višekrat kaštigoval. Proti koncu škole je dēte glavnu bol dobilo i na kratko vrēme je i vmrlo. Otec je proti učitelju tužbu zdigel, veleč, da je tak dugo tukel dēte po glavi, dok su se mu moždjani stēpli, i od česa je i vmrl. Sudbeni stol je odredil paranje tela, kaj su i vćinili, ali da bi se detetu moždjani stēpli, nato nikvi znak nije bil. Doktori su dokazali, da je dēte s redovitom smrtjum preminulo.

Nesrečna žedja.

Vu Tolnavármegjinskoj Pari občini je Pelcz Mihály 11 lett staro dēte k zdcenu išlo, da se vode napije. Vodu si je gori potegol, ali kolača je pozabil zahačiti. Kad je počel piti, kolač se je nazaj obrnul, i vedrica s detetom v zdcenec je odletela. Dete su mrtvu potegnuli vun.

Potres.

V Messini su 7-oga o. m. potresa čutili, koj je 5 sekund minutah trpel. Zatem tri slabese treskanje je sledilo. Ljudstvo se preplašilo, ali kvara nega.

Ženska s bradom.

V Előpataku, kam erdélyanci i rumenci se hodiju kupat, je jedna ženska, koja bradu nosi, kak koji godor mužki. Z Szegešina je vezda ta ženska, koja već po celi Europi se kazala. 22 let je bila stara, kad jako bolesntoga glavnoga betegu je dobila. Kad je pak ozdravila, njoj je brada počela rasti i za kratko vrēme 18 centimetrov duga, gusta i črna brada zrasla. Za peneza se počela kazati. Kad je već ovak vnogo penez priskrbela, zamuč je odišla k njednomu fabrikantu v Bukarešt (Romania). Muž je vezda za navuk k doktorov svojom glasovitom ženom k nam v Előpatak došel.

Stekle krave.

V Bács-Földvárú je grozoviti beteg vudril med krave. Kravarov pes je osteklil i predi kak su ga zatukli, više krave je vgrizel. Dosada je na dve krave vudril taj beteg i one su i velikom mukom poginule. Stekle krave su se po steni spinjale, grizle stenu i jasje, dok nisu skup opale. Sad paziju na čelu čordu. Ljudstvo neufa mleko jesti, jer nezna, koju kravu je još vgrizel taj pes.

Odgovorni urednik

MARGITAI JOZSEF.

Gabona árak. — Ciená žitka.

1 m.-mázsa.	1 m.-cent.	frtől	frtig
Buza	Pšenica	8-20	—
Zab	Zob	5-40	—
Rozs	Hrż	5-50	—6-25
Kukoricza uj	Kuruza nova	—	—
» » ó	» stara	5-90	—
Árpa	Ječmen	5-40	—5-80
Fehér bab uj	Grah beli	6-00	—
Sárga » »	» žuti	5-00	—
Vegyes » »	» žiněša n	5-00	—
Lenmag	Len	8.	—
Bükköny	Grahorka	5-25	—

Nyiltér*

E rovat alatt közöltékért sem alaki, sem tartalmi tekintetben nem vállal felelősséget a Szerk.

Foulard-selyem 65 krtól

3 ft 35 krig méterenként — japáni, kínai stb. legújabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg selyem** 45 krtól 14 ft 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát fogyasztóknak** postabér és vámmentesen valamint házhoz szállítva — **Mintákat pedig póstaforrástól** küldenek. 2

Henneberg G. selyemgyárai (cs. és kir. udvari szállító) Zürichben.

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Hirdetések.

Nincs többé lábfájás

sem tyukszem, sem izzadó láb, sem bőrkeményedés, sem lábdagánat, sem fagyos láb, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét **Dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbélissel** látja el.

Párja egyszerű 60 kr., kettős vastagságú 120. Az asbest talpbélít legjobban bizo- nyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Székhelyük ésak is utányelöl, vagy a pénz előleges beküldése mellett külön 10 kr. franco. Felvilá- gosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások ingyen.

Általános Asbest-fütyü-gyár betéti társaság, Budapest VI. Sziv-utca 18.

Visztonfeladónak megfelelő árengedmény.

524 19—50

Palais Royal

a fő- és székváros legnagyobb áruháza

ORLAI SANDOR, perzsa császári, spanyol királyi szállító.

Budapest, Koronaherczeg-utca 8. (Haris bazár.)

Cyémánt-utánzott ékszerek, valódi arany- és ezüst-foglalatban, fülbevalók, gyűrűk, melltűk, gyöngyök stb, 10 évi jótállás mellett.

Chinai ezüst-árak

30 évi jótállás mellett.

Vajtártók, ezektartók, kenyékosarak 1.50, 2.—2.50, 5 frt és felebb.

gyümölcstálak, kenyékosarak 2.50 frtől 7.50, 15

frt és felebb.

evőkészletek párja 1.50, 2.50, 3.75,

evőeszközök egészen komplett kivétel 12.—20.—

30.— és felebb.

gyertyatartók párja 2.50, 3.—, 3.50, 5 frt és felebb,

cognac-készletek 2.—, 3.—, 5 frt és felebb,

tálcák, serlegek, sörös kancsók, ecet- és olajtartók.

Valódi párisi legyezők.

Gáz, selyemesipke, marabu és strucc toll darabja

—50,—75, 1.—, 1.25, 1.50 frtől 500 frtig,

valódi ezüst fogantyús botok 3.50, 5.—, 7.50 és

felebb,

valódi svájci zseborák 3.—, 4.50, 6.50 és felebb,

színházi látszóvek 2.—, 2.75, 3.50, 5.— és felebb,

finom bőr díszműárak, u. m. szivar- és levéltárczák

czimerrel vagy monogrammal stb., czélszerű

nászajándékok.

Bőrövek (Gürtel), szalag-, bársony-, arany- és

fémövek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

SZIVATTYUKAT
házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési
és egyéb nyilvános czelokra kész-,
járdány és erőhajtásra.

TÜZFECSKENDŐKET
városi, községi, gazdasági
és gyári tűzoltóságoknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pöczegödör tisztító készülékeket, utcái öntöző-
kocsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU ES GÉPGYÁR

Részvény-társaság (ezelőtt **WALSER FERENCZ**)

BUDAPEST. VI., külső Váciut 45.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

P á l y á z a t.

Zalamegye, Muraköz **miksavári** rk. horvát-
magyar népiskolának szeptember 8-án elfoglalandó,
osztálytanítói állomásra **augusztus végéig** pályázat
hirdettetik.

Évi javadalom: 366 frt, failletmény 34 frt,
kerek 400 frt készpénzben és teljes lakás
konyhakerttel.

Pályázatok (okleveles előnyben) **iskolaszéki**
elnökséghez (posta Dráva-Vásárhely) küldendők.

SZIVATTYUK

mindennemű, házi nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra.

U J D O N S Á G ?

Bower-Barff-féle szabadalmazott inoxydálási módszer szerint inoxydált szivattyúk rozsdá ellen védve.

Árjegyzékek
ingyen és bérmentve

W. GARVENS, Wien.

L. Wallfischgasse 14. sz.
Schwarzenbergstrasse 6. sz.

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű tizedes százados és hídmerlegek fából és vasból, kereskedelmi közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. **Embermérlegek, mérlegek házi használatra, bárommérlegek.** Communditársaság szivattyú és mérleggyártása.

Legjobb szerkezetű svájci zsebórák.

Ünnepi és alkalmi ajándéktárgyak

Pollák Bernát

óras és ékszerész Csáktornyán.

Főtér, az új takarékpénztári épületben.

Ajánlja dusan felszerelt

svájci zsebóra, arany-, ezüst- és chinai-ezüst-áru raktárát.

Ajándéktárgyak nagy választékban

➡ olcsó árakért. ➡

Minden e szakmába vágó javításokat jótállás mellett a legolcsóbban, lelkiismeretesen és gyorsan eszközölöm.

➡ **Olcsó árak mellett.** ➡

Fali ingaórák raktárán.

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

könyvnyomdája

Csáktornyán,

a legújabb gyorssajtókkal és diszes új betűkkel van felszerelve.

Elvállal minden néven nevezendő

könyvnyomdai munkákat,

u. m. névjegyek, levélfejek, meghívók, eljegyzési-, esketési- és gyászjelentéseket,
— számlák, körlevelek, hivatalos és magán nyomtatványokat, röpiratokat,
műveket stb. stb.

bármely nyelven és kivitelben

➡ a legjutányosabb árak mellett. ➡